

Yù Olu nga Túrâ ni Pablo kâ Timotio

Yù Meyannung sawe Túrâ ni Pablo

Si Timotio yù bagitolay nga narángnganán ni Pablo ta pangilayalayâ na ta purubinsia na Asia Minor. Á Kudio yù yená ni Timotio, ngam Gareko yù yáma na. Á inibiláng ni Pablo ta kunnay ta aná na si Timotio, gapu ta si Pablo yù nangituddu kuna sù panguruk na kâ Apu Kesu.

Á gapu ta kuruk nga mangikatalà si Timotio kâ Apu Kesu Kiristu, inapà ni Pablo ta mepulù kuna nga mangabbák, á minay ira ta ili na Epeso nga mangilayalayâ sù napiá nga dámak nga meyannung kâ Apu Kesu. Á ta páno ni Pablo ta Epeso nga umay ta purubinsia na Masidonia, bittáng na si Timotio ta Epeso ta manaron sù ira manguruk nga naggagammung tán. Á pinappalán ni Pablo si Timotio ta meyannung sù ira mangituddu nga ari kuruk yù ituddu ra, á sinabarangán na ta gammán na ira.

Yù Mayán na yawe Túrâ

Yù Pamegapu nayù Túrâ (1:1-2)

Yù Ituddu ni Pablo kâ Timotio nga Meyannung sù Pangituddu na (1:3-11)

Yù Pabbalabála ni Pablo kâ Namarò megapu sù Allà na (1:12-20)

Yù Meyannung ta Pakimállà tam kâ Namarò (2:1-15)

Yù ira Manaron sù ira Maggagammung nga Makimoray kâ Apu (3:1-16)

Yù Meyannung sù ira nga Mangituddu ta Siri (4:1-16)

Yù Ákkiwagi tam sù ira Kábulut tam nga Manguruk (5:1-16)

Yù Meyannung sù ira Karakalán nga Mammaguray sù ira Manguruk (5:17-6:2)

Mappalán ittam sù ira Mangituddu ta Ari Kuruk (6:3-10)

Yù Panabarang ni Pablo kâ Timotio (6:11-21)

1 ¹Sikán si Pablo nga mattúrâ sawe. Sikán yù minángngilayalayâ sù napiá nga dámak nga meyannung kâ Apu Kesu Kiristu, gapu ta sinullà dangà di Namarò kâ Apu Kesu. Si Namarò yù mangiyígù nittam, á si Apu Kesu Kiristu yù iddanamát tam nga mattoli. ²Á mattúrákà nikaw, Timotio, nga aná ku. Ta mebiláng ken ta kuruk nga aná ku gapu ta sikán yù manabarang nikaw ta meyannung sù ángngikatalà mu kâ Apu Kesu.

Á ipakimállà taka kári Namarò nga Yáma tam kê Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam, ta iddi-iddukad da ka. Á parè bì ta ikákkállà da ka gapay ána pagimammata da ka, tapè napiá yù ággiám mu.

Yù Ituddu ni Pablo kê Timotio nga Meyannung sù Pangituddu na

³Á pidduák ku nga kagian yù kinagi nikaw ta pánò nga umay ta Masidonia, ta mabattáng ka bì ta Epeso, tapè gammám mu yù ira tatolay nga mangituddu sù tanakuán nga ari negittá sù kuruk nga inituddù. ⁴Á kagiam mu nira ta arád da tángngagan yù bídá ra nga meyannung sù ira ngaw mengal nga naggaká nira, ána yù pangilistá ra ta ngágan nayù ira ngaw naggaká nira, ta ari ira mábbágán nga tumuttul kê Namarò megapu karannian. Ta nu tángngagad da lâ yù bídá ra ána pangilistá ra sù ira naggaká nira, yá lâ pabbalinán na ta makkakápereperang ira ta ubobuk ána maddaráma ira. Ngam mábbágán ira galâ ta mapalurò sù ipakuá ni Namarò nira megapu sù ángngikatalà da kê Apu Kesu. ⁵Á yawe yù napiá nga pabbalinán nayù ipetuddu mi nikaw, ta makkaká-iddù ira. Á mapalurò yù pakkaká-iddù da nu ari ira mabbábáng sù ángngikatalà da kê Apu, ána aláppaw yù nonò da, gapu ta awán ta liwâ da nga nononopad da.

⁶Á ajjan garè yù ira tatolay nga manángngák ta bídá nga meyannung sù ira naggaká nira ána yù pangilistá ra ta ngágad da, á nallikuranád den yù napiá nga metuddu nira, á tángngagad da lâ yù pappereperang da ta ubobuk, nga awán ta serbi na. ⁷Á gapu ta ikáyâ da ta meparáyaw ira sù ira kábulud da, á yáyù nga ikáyâ da mangituddu sù tunung nga inipetúrá ni Namarò kê Moyses. Ngam arád da garè kánámmuán yù ubobugad da ána ituddu ra. Á mássiki nu arád da ammu yù kebalinán nayù tunung, ikáyâ da kagumánan yù ira tatolay.

⁸Á ammu tam gemma ta napiá yù tunung ni Namarò nga inipetúrá na kê Moyses, nu iyusá tam ta kunnay sù ikáyâ ni Namarò, tapè matákkilalát tam yù liwâ tam kê Namarò nu kánámmuát tam yù tunung na. ⁹Á kánámmuát tam ta iniyawâ ni Namarò yù tunung, nga ari megapu ta paggammá ni Namarò sù ira napiá nga tatolay, nu ari galâ gapu ta gammán na yù ira nga ari tumulù sù tunung, ána yù ira mamotu nga ari maganássing kê Namarò, nga ipagayáyâ da lâ yù palliwâ da, yù ira tatolay nga narákè yù nonò da, yù ira makkakagi kári Namarò, yù ira mangibanabanù, yù ira mamapátay sù darakal da ána yù ira ngámin nga mamapátay. ¹⁰Á gammán na gapay yù ira meruruk sù arád da atáwa ána yù ira ngámin nga mangarallow, yù ira makkokò ta tolay nga iláku ra, yù ira massiri ána yù ira nga ari kuruk yù kagiad da ta passistígu ra, ána yù ira ngámin nga mangnuá ta mekontará sù napiá nga metuddu nira. ¹¹Á yawe napiá nga metuddu yù napiá nga dámak nga ilayalayâ ku, nga inikatalà na nikán ni Namarò, si Namarò nga maddalingárang nga maráyaw.

Yù Pabbalabálà ni Pablo kâ Namarò megapu sù Allà na

¹²Á mabbalabálakà kâ Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam, gapu ta inikatalà nangà, á sinullà nangà ta masserbi kuna. Á pasikanan nangà, tapè palurotok ku yù ngámin nga ipakuá na nikán. ¹³Ta inagálán nangà, mássiki nu sikán garè yù ngaw nakkakagi kâ Apu Kesu, áнна jinigirigá ku yù ira manguruk kuna, nga ibiláng na ta kunnay ta baggi na. Á inikállà nangà ni Apu Kesu, gapu ta arák ku kánnámmuán yù kingnguá kuna, áнна aringà paga nanguruk kuna. ¹⁴Á mássiki nu kuruk nga narákè yù liwâ ku, ngam nepallà yù allà ni Apu Namarò nikán. Á inagálán nangà ta mangikatalà kâ Apu Kesu, tapè mábbágánà nga mangiddù sù ira kábuluk ku, ta kunnay sù ángngiddù ni Apu Kesu nittam.

¹⁵Á kuruk nga mekatalà yawe nga nakagi, ta “Minay si Apu Kesu Kiristu sawe dabbuno tapè iyígù na yù ira malliwâ.” Á napiá nu manguruk yù ira ngámin nga tatolay kuna. Á sikán garè yù karáketán nayù ira ngámin nga malliwâ. ¹⁶Á yáyù gapu na nga inikállà nangà ni Namarò, sikán nga karáketán nga nalliwâ, tapè ipasingan ni Apu Kesu Kiristu yù pagádekán nayù ángngikállà na sù ngámin nga tatolay nga umay paga nga manguruk kuna. Á yáyù gapu na nga pinakomá nangà, tapè ipakánnámmu na sù ngámin nga tatolay yù ámmakomá na nira gapay, nu ikatalà da, tapè málà da gapay yù áttole ra nga awán ta áddè na. ¹⁷Dayáwat tam si Namarò nga Patul nga mammaguray ta ngámin ta áddè ta áddè. Awán ta kagittá na. Ari matay áнна ari masingan. Á aggina lâ yù pakimorayát tam ta áddè ta áddè. Ammán!

¹⁸Á Timotio nga anâ ku, yawe yù ipakuá nikaw nga kunnay sù kinagi ra ngaw nayù ira ábbilinán ni Namarò, nga inipalappâ ni Namarò nga meyannung ta panullà na nikaw, ta manuppál ka sù ipatarabáku na. Pataggatam mu laguk yù nonò mu ta kunnay sù napiá nga suddálu, tapè ari ka mappasirán nga maggammá sù ira tatolay nga mangituddu sù ari kuruk. ¹⁹Á tangngalám mu ta napiá yù ángngikatalà mu kâ Apu Kesu, nga kun na ármas nayù napiá nga suddálu. Á ilillì mu yù baggim sù ira malliwâ, tapè ari ka mekanakanâ sù narákè, áнна marenu nga aláppaw yù nonò mu. Ajjan garè yù ira tatolay nga pinaguráyád da yù napiá nga ammu ra, gapu ta ikayâ da yù narákè. Á ta kunnian, jinarál da yù ángnguruk da kâ Apu. ²⁰Di Imenio kâ Alekanduru yù duá nga nekáttuay sù napiá nga ángnguruk da. Á initulù ku ira ta pakáwayyá ni Satanas, tapè mapággáng ira sangaw, á patukkatad da yù pakkakagi ra kâ Namarò.

Yù Meyannung ta Pakimállà tam kâ Namarò

2 ¹Á yawe yù mapolu nga kagiak ku, ta máwák nga ipakimállà tam kâ Namarò yù ira ngámin nga tatolay, ta abbágán na ira, áнна iyawâ na

nira yù awágad da. Á dayáwat tam si Namarò ta pabbalabálà tam kuna megapu sù ira kábulut tam áнна yù ángngabbák na nira. ²Á ipakimállà tam gapay yù ira ngámin nga patul áнна yù ira ngámin nga makáwayyá nga mammaguray nittam, tapè napiá yù ággimammà tam sù giát tam, áнна napiá yù ákkiwagi tam sù ira kábulut tam ta paggagammung tam nga makimoray kâ Apu Namarò. ³Ta napiá nu ipakimállà tam ta kunnian, ta magayáyâ nittam si Namarò, nga mangiyígù nittam. ⁴Á yawe yù karagátan ni Namarò, ta meyígù nakuan yù ira ngámin nga tatolay áнна kánnámmuád da yù kuruk nga bilin na.

⁵Tádday lâ si Namarò,

á tádday lâ yù tolay nga mamakkápiá sù ira tatolay kâ Namarò.
Aggina si Apu Kesu Kiristu, nga nabbáli ta tolay.

⁶Á initulù ni Apu Kesu yù baggi na,

nga metapil megapu sù ira ngámin nga tatolay,
tapè meyígù ira ngámin,

nga ari mekanakanâ sangaw ta pangukum ni Namarò,
áнна mapakomá ira ta liwiliwâ da.

Á natay yù Anâ ni Namarò ta kurù,
sù ággaw nga sinullà ni Namarò.

Yáyù pangipakánnámmu ni Namarò ta karagátan na
ta meyígù yù ira ngámin nga tatolay ta dabbuno,
tapè mesipà ira kuna ta lángi.

⁷Á yáyù gapu na nga sinullà nangà ni Namarò ta mangilayalayâ sù kuruk nga bilin na, tapè tudduák ku yù ira ngámin nga ari Kudio sù meyanung ta pangikatalà da kâ Apu Kesu. Á arák ku siri, ta kuruk yaw nga kagiak ku.

⁸Á yawe laguk yù karagátak ku ta meyanung sù ira manguruk nga maggagammung nga makimoray kâ Namarò ta ngámin nga lugár da. Mávák nga makimállà yù ira lálláki kâ Namarò, nga napiá lâ yù nonò da, áнна ari ira mapporay, áнна ari ira maddaráma.

⁹Á yù ira bábbay, mávák nga ari merallà yù ámmarawási ra. Ta napiá lâ nu mabbarawási ira ta mepángngà nira, nga ari aru yù ámmakástá ra ta baggi ra áнна duddù da, nga buláwán onu perlás, onu barawási nga nangingá. ¹⁰Ta yù napiá nga akkuád da, nga pangabbák da sù ira kábulut da, yáyù mepángngà nga ámmakástá nayù ira bábbay nga manguruk kâ Namarò. ¹¹Á ta paggagammung tam nga makituddu sù bilin ni Namarò, mávák nga tumulù yù ira bábbay áнна magimammà ira, tapè tángngagad da ta napiá yù metuddu nira.

¹²Á sikán, arák ku anugutan ta babay yù mangituddu onu makáwayyá sù ira lálláki. Mávák nga magimammà nga magginná lâ yù ira bábbay.

¹³Á yáyù urè, gapu ta napolu nga pinarò ni Namarò yù láláki, nga si Lákay Adan. Á ta kabalin na namarò kâ Adan, pinarò na yù babay, nga

si Abbò Eba. ¹⁴Uliotturu, ari gemma si Adan yù nelogò nu ari galâ si Eba. Á yáyù nga napolu si Eba nga nalliwâ. ¹⁵Á yá pabbalinán nayù liwâ da yù karigirigâ nayù ira bábbay ta paganâ da. Ngam abbágán na ira ni Apu Namarò, tapè meyígù ira, nu mapasigaggà yù ángngikatalà da kâ Apu Kesu, á iddi-iddukad da yù ira kábulud da, áнна marenu yù nonò da, áнна napiá yù ággangnguá ra.

Yù ira Manaron sù ira Maggagammung nga Makimoray kâ Apu

3 ¹Kukurugán yawe nga nakagi ta meyanung sù ira maggagammung nga makimoray, ta napiá nu ikáyâ na tolay ta aggina yù natullâ ta makáwayyá nga manaron sù ira kábulun na nga manguruk, ta yáyù napiá nga maráyaw nga ipatarabáku ra kuna. ²Á yáyù nga máwák nga napiá yù ággangnguá nayù tolay nga pilian naw ta manaron sù ira manguruk. Máwák nga awán bulubugá ta akkuán na nga kepasiránán na. Á tádday lâ yù atáwa na. Á aggina gapay yù tolay nga pakimorayán nayù ira kábulun na, megapu sù napiá nga akkuán na. Á máwák nga ammu na mangigaggak ta nonò na áнна baggi na. Máwák nga ammu na mamaddulò sù ira álliuk. Á máwák nga ammu na mangituddu sù bilin ni Namarò. ³Á pilian naw lâ yù ari magillellaw, nga ari minákkiramá, ngam minángngikállà áнна masippà, áнна ari mukkuk.

⁴Á máwák nga tullatan naw lâ ta manaron yù tolay nga ammu na mangammung ta napiá sù atáwa na áнна yù ira ánâ na, áнна tudduán na yù ira ánâ na, tapè tumulù ira áнна makimoray ira kuna. ⁵Ta makáwayyá panò nga manaron yù tolay sù ira kábulun na nga manguruk kâ Namarò, nu arán na ammu nga mammaguray sù ira ánâ na? Ari gemma!

⁶Á ari máyâ nu tullatan naw yù ira bagu nga manguruk ta manaron, marakè motun yù nonò da, áнна mappeddaráyaw ira, á mekanâ ira sù pamagikáru ni Namarò kâ Satanas. ⁷Á máwák nga matákkilalán nayù ira ari manguruk ta napiá nga tatolay yù ira manaron, tapè ari ira mepasiránán, áнна arán na ira melogò ni Satanas.

Yù Meyannung sù ira Mangabbák sù Manaron

⁸Á yù ira tatolay nga mangabbák, nga mepasserbi sù ira manaron, máwák gapay nga talákkurugad da yù napiá nga akkuád da, áнна ari ira massiri. Á ari ira magillellaw, áнна ari ira mukkuk. ⁹Máwák nga napasigaggà yù ángngikatalà da sù bilin ni Namarò nga pinalappâ na nittam nga meyanung kâ Apu Kesu, áнна awán nakuan ta nakaliwatâ da, tapè marenu yù nonò da. ¹⁰Á lage naw ira tullatan, mapolu bì nga pasikkálan naw ira, nu kuruk nga napiá yù ángnguruk da áнна ággangnguá ra. Á nu mepasingan ta napiá ira, nga awán ta ipappaliwâ naw nira, á máyâ ta tullatan naw ira ta mepasserbi sù tolay nga manaron, nga mangabbák sù ira kábulun naw nga magáwák.

¹¹Á yù ira bábbay gapay nga atáwa nayù ira mangabbák, máwák nga napiá ira gapay nga pakimorayán. Máwák nga ari ira mabbekbek ána ari ira magililellaw, á matunung ána mekatalà ira ta ngámin nga mepakuá nira.

¹²Á yù ira lálláki nga tullatan naw ta mangabbák, máwák nga tádday lâ yù atáwa ra. Á máwák nga taronád da ta napiá yù ira ánâ da ána yù ira ngámin nga maggián ta bale ra. ¹³Ta yù ira mangabbák nga maláppa nga masserbi ta napiá, málâ da yù napiá nga ággiád da, ta aggira yù pakimorayán nayù kábulud da, ána mappelò ira nga makkagi sù pangikatalà da kê Apu Kesu Kiristu.

Yù Nelímak nga Pinalappâ ni Namarò

¹⁴Á Timotio, ikáyâ ku ta et taka sangaw nakuan tullúnán. Ngam mattúrákà sawe itabarang ku nikaw, ¹⁵ta mássiki nu egga yù kegaggarák ku sangaw, á ammum yù mepángngà nga akkuát tam, sittam ngámin nga kukuá ni Namarò nga mesipà kuna. Ta si Namarò yù matotolay ta áddè ta áddè, á sittam nga manguruk kê Namarò yù mekatalà ta mangipakánámmu sù kuruk nga bilin na, megapu sù napasigaggà nga panguruk tam. ¹⁶Á ammu tam ta kukurugán nga makapállâ yù metuddu nga meyannung ta pangikatalà tam kê Apu Kesu, nga nelímak ngaw áddè ta pangipalappâ ni Namarò:

Naggapu si Apu Kesu Kiristu ta lángì, á minay ta dabbuno nga nabbáli ta tolay,
nga mepasingan ta kuruk nga Anâ ni Namarò nga awán ta liwâ na,
gapu ta naginnanolay megapu sù pakáwayyá nayù Mangilin nga Ikararuá.

Á yù ira daroban ni Namarò, nasingad da si Apu Kesu.
A melayalayâ si Apu Kesu sù ira ngámin nga makkakerumá nga tatolay ta dabbuno.

Á ta ngámin nga páppatulán ta dabbuno, aijan yù ira tatolay nga mangikatalà kuna.

Á inâ ni Namarò ta lángì, nga meparáyaw.

Yù Meyannung sù ira nga Mangituddu ta Siri

4 ¹Á daretiu yù kagian nayù Mangilin nga Ikararuá, nga aijan yù ira tatolay nga pallikuránád da yù ángnguruk da kê Apu Kesu sangaw nu aranni ngin yù pagáddekán na ággaw, á tángngagad da yù ituddu nayù ira maganánitu, nga mangilogò nira. Á kurugad da yù ituddu nayù ira anitu. ²Á yù ira tatolay nga mangituddu sù ituddu nayù ira anitu nga ari kuruk, áppa-áppè pípiá ira. Á mapenám ira nga massirisiri, á yáyù nga aringin maburung yù nonò da, á arád da mánnámmuán yù napiá nga

ikáyâ ni Namarò. ³Á kagiad da ta mepugik yù mangatáwa. Á kagiad da gapay ta ajjan yù kanan nga makanniaw, ngam ari kuruk yù kagiad da. Ta pinarò ni Namarò yù ngámin nga kanan. Á sittam nga mangikatalà kâ Namarò, nga makánámmu sù kuruk, máyâ nga kanat tam yù ngámin, nu mabbalabálà ittam kâ Namarò megapu sù kanat tam.

⁴Á napiá yù ngámin nga makkakerumá nga kanan nga pinarò ni Namarò. Á arát tam nakuan ipuerá, ngam kumán ittam, áнна mabbalabálà ittam kâ Namarò megapu sù kanat tam. ⁵Ta mebiláng ta mepángngà yù kanat tam megapu sù ubobuk ni Namarò áнна yù pabbalabálà tam kuna.

Yù Meyannung sù Napiá nga Tolay nga Masserbi kâ Namarò

⁶Á nu yawe nga kinagì nikaw yù ituddum sù ira wáwwagi tam nga manguruk, á napiá ka nga masserbi kâ Apu Kesu Kiristu. Á mepasingan ta matudduán ken ta napiá, áнна mapasigaggà yù ángngikatalà mu, megapu sù napiá nga metuddu nga kurugam mu. ⁷Arám mu tángngagan yù pabbídà ra, ta siri ra lâ nga awán ta serbi ra kâ Namarò. Ngam tángngagam mu yù ipakuá ni Namarò nikaw. ⁸Á nonopam mu yù nakagi, nga kun na,

“Napiá nu pepenamat tam yù baggi tam ta narámmà nga tarabáku, tapè massikan yù baggi tam ta baddì.

Ngam más napiá nu pasikanat tam yù nonò tam nga manuppál sù ipakuá ni Namarò nittam,

ta yá pabbalinán na yù napiá nga áttole tam sawe dabbuno kunangane,

áнна yù napiá gapay nga áttole tam ta lánngì ta áddè ta áddè.”

⁹Á mekatalà yane nga nakagi, á napiá nakuan nu kurugan nayù ira ngámin nga tatolay. ¹⁰Á yáyù nga magattam ittam nga ari malurá nga mamannák ta baggi tam nga mangipakánámmu sù napiá nga dámak, gapu ta napasigaggà yù ággiddanáma tam kâ Namarò nga matotolay, nga mangiyígù sù ira ngámin nga makkakerumá nga tatolay, nepatalugáring sù ira galá nga mangikatalà kuna.

¹¹Á yawe laguk yù ipakuá nikaw, ta ituddum sù ira ngámin nga tatolay yù ngámin nga kinagì nikaw, á tabarangám mu ira ta kurugad da ta napiá yù ngámin nga ituddum. ¹²Á magimuguk ka sù akkuám mu, tapè ari ka mappasirán nga manabarang nira, mássiki nu nábbing ka paga. Ipasingam mu nira yù napiá nga ággangnguám, tapè párigád da yù napiá nga ággubobuk mu, yù napiá nga akka-akkuám mu, yù ángngiddù mu nira, yù napasigaggà nga ángngikatalà mu kâ Namarò, áнна yù napiá nga nonò mu.

¹³Á ta paggagammung naw nga makimoray kâ Namarò, bibbiram mu yù bilin ni Namarò nira, á ilayalayâ mu áнна ituddum nira yù

kebalinán na. Á tabarangám mu ira gapay, tapè akkuád da yù napiá nga ituddum nira. Yáyù akkuám mu áddè ta labbè ku ta giám mu. ¹⁴Arám mu káttamán yù pakáwayyám nga iniyawâ ni Namarò nikaw ta panullà da nikaw nayù ira ábbilinán ni Namarò, áнна pakkagi ra sù inipobobuk nayù Mangilin nga Ikararuá nira, áнна pangipotud da ta limá ra nikaw nayù ira karakalán nga manguruk. ¹⁵Tángngagam mu laguk yawe ngámin nga ipakuá nikaw, tapè masingan nayù ira ngámin nga tatolay yù pangáppípiá nayù ángnguruk mu. ¹⁶Imugurám mu yù baggim, á ari ka malurâ nga mangituddu sù kuruk nga bilin ni Apu. Uputam mu yù napiá nga ággangnguám áнна yù napiá nga pangituddum. Ta nu kunnian yù akkuám mu, meyígù ka nga mepaggián kâ Namarò ta áddè ta áddè. Á ari lâ sikaw yù meyígù, nu ari gapay ta mesipà yù ira ngámin nga magginná sù ituddum.

Yù Ákkiwagi tam sù ira Kábulut tam nga Manguruk

5 ¹Á ta ángngarigán nu aijan yù lakalákay nga malliwâ, á arám mu paporayán, ngam tabarangám mu lâ ta kun na yámam. Á yù ira nga nábbing ánnè nikaw, tabarangám mu ira ta kun na kuruk nga uriám mu. ²Á yù ira bábbakabákà, ibiláng mu ira ta kun na yenám. Á yù ira bábbay, ibiláng mu ira ta mánáng mu onu uriám mu, á imugurám mu yù nonò mu nira, á tabarangám mu ira gapay ta kun na kuruk nga wáwwagim.

³Á Timotio, napiá nu sikayu ngámin nga mangikatalà kâ Apu Kesu yù mangabbák sù ira kuruk nga bálu nga bábbay, nga awán bulubugá ta mangabbák nira. ⁴Á nu aijan yù bálu nga aijan yù ánâ na onu ápù na, tudduám mu yù ira ápù na áнна ánâ na, tapè aggira yù mangabbák kuna, tapè bálata da gapay yù ánnaron na ngaw nira, ta mepángngà yaw ta ánnanganán ni Namarò. ⁵Á yù kukurugán nga bálu nga awán bulubugá ta mangabbák kuna, si Namarò lâ yù iddanamán na, á uputan na yù pakimi-imállà na ta ággaw áнна gabi. ⁶Ngam nu aijan yù bálu nga nonopan na lâ yù ipagayáyâ na, á mássiki nu matolay paga yù baggi na, ngam kunnay ta natayin.

⁷Á itaddám mu yawe nga kinagì sù ira ngámin nga manguruk, tapè napiá yù akkuád da. ⁸Ta mássiki yù ira ari manguruk kâ Apu, ammu ra mangabbák sù ira kábbale ra. Á yù tolay nga manguruk kâ Apu, nu arán na iddukan yù ira kanakanáyun na, nepatalugáring sù ira ánâ na, á nallikuranán nen yù ángnguruk na, á narákè ánnè sù ira ari manguruk.

⁹Á ta meyannung sù ira bálu nga abbágán naw, ilistá naw lâ yù bálu nga annamapulu onu matturù yù dagun na, nga namittán lâ yù pakiatáwa na. ¹⁰Á máwák gapay nga napiá yù ággangnguá na. Á ta ángngarigán, máwák nga napiá yù panuddu na ngaw sù ira ánâ na, áнна napiá yù pamaddulò na sù ira álliuk nga umay kuna, áнна ammu na

mangikállà sù ira pobare áнна yù ira marigirigâ, áнна dán nga napanán nga mangnguá ta maguray lâ nga napiá, tapè mábbágán yù ira kábulun na.

¹¹Á yù ira bálu nga nábbing paga, arán naw ira ilistá. Ta mássiki nu itabbá ra yù passerbi ra kê Apu Kesu Kiristu, á ibabáwi ra galâ sangaw yù pangitabbá ra kê Apu, nu gustu ra makiatáwa. ¹²Á nu kunnian, mapanunnután ira, gapu ta arád da palurotan yù napolu nga initabbá ra. ¹³Otturu, mattalakák ira gapay, á mappassapassiár ira ta bale nayù karúbá ra, á mabbebbek ira, áнна ikiruk da yù baggi ra sù ari meyanung nira. Á ubu-ubobugad da yù ari mepángngà.

¹⁴Á yáyù nga itabarang ku laguk sù ira bálu nga nábbing paga ta pidduád da makiatáwa, tapè maganá ira paga. Á taronád da yù ira ánâ da ta napiá, tapè awán nittam ta ipappaliwâ nayù malussaw nittam. ¹⁵Ta aijan garè yù ira bálu nga nallikuránád da yù panguruk da kê Namarò, á si Satanas yù tuttulad da.

¹⁶Á itotoli nga kagian yù meyanung sù ira bálu. Nu aijan yù tolay nga manguruk kê Namarò, nga egga yù ira kanakanáyun na nga bálu nga bábbay, á yane tolay laguk yù mangabbák nira, tapè aijan yù awayyá nayù ira káruán nga manguruk nga mangabbák sù ira káruán nga bálu nga awán bulubugá ta kanakanáyud da nga mangabbák nira nakuan.

Yù Meyanung sù ira Karakalán nga Mammaguray sù ira Manguruk

¹⁷Á ta meyanung sù ira karakalán, nga napiá yù ámmagure ra sù ira kábulud da nga manguruk, á mepángngà ta pakimorayád da ira nayù ira tudduád da, áнна patturutad da ta napiá gapay yù táddád da, nepatalugáring sù ira maláppà nga mangilayalayâ áнна mangituddu sù ubobuk ni Namarò. ¹⁸Táddanán naw ira laguk ta napiá, ta yáyù kebalinán nayù dán nga netúrá nga ubobuk ni Namarò nga kunniaw: “Arán naw babbaran yù simù nayù báka nga magaggi, tapè kumán nu gustu na.” Á aijan gapay yù netúrá nga kunniaw: “Mepángngà ta matáddanán yù mattarabáku.”

¹⁹Á ta ángngarigán nu aijan yù tolay nga mangikeká sù tádday nga karakalán nga mammaguray sù ira manguruk, arán naw kurugan yù kagian nayù tolay nga mamaliwâ kuna nu awán ta duá onu tallu nga massistígu ta kuruk yù ipappaliwâ na. ²⁰Á nu kuruk nga mangnguá ta narákè nga arán na ibabáwi, á iyarubáng mu sù ira ngámin nga manguruk, á panunnutám mu, tapè masingan nayù ira ngámin, áнна maganássing ira, á arád da sangaw párigán.

²¹Á nonopam mu ta aijan di Namarò kári Apu Kesu Kiristu áнна yù ira sinullà ni Namarò nga daroban na nga maningan nittam. Á ta ánninganád da, yawe yù ipakuâ nikaw, ta palurotam mu yù ngámin nga itabarang ku nikaw, á arám mu irumá yù ira tatolay. ²²Á panullà mu sù

ira masserbi kê Apu, arám mu tullatan yù tolay nga arám mu ammu. Arám mu iddâ nga ipotunán sù limám, tapè meddán ta pakáwayyá na nga masserbi kê Apu, lagem bì mapolu nga innan yù ággangngúá nayù tolay, nu kuruk nga napiá nga tolay nga mepángngà ta masserbi kê Apu. Ta nu malliwâ sangaw yù tolay nga sinullà mu, mappalán ka laguk, marakè mekanakanâ ka gapay sangaw sù pakaliwatán na. Imugurám mu yù baggim, tapè marenu yù nonò mu megapu sù napasigaggà nga pangikatalà mu.

²³ Á ari lâ danum yù inumam mu, Timotio, ngam ámminum ka gapay ta baddi nga binaráyáng, tapè moru yù takì nayù gutù mu áнна yù ira káruán nga takì mu, ta makkarataki ka garè.

²⁴ Á ta meyannung ta panullà mu sù ira nga masserbi kê Apu áнна yù ira kábulud da, nonopam mu ta ajjan yù ira tatolay nga awán ta awayyá ra nga mangilímak sù liwâ da, ta masingan nayù ira tatolay yù kingngúá ra, á ammu tam ta mapanunnután ira nga mapagikáru noka. Ngam ajjan yù ira káruán, nga ari lábbi mepakánnámmu yù pakaliwatád da, ngam mepalappâ lággapay noka. ²⁵ Á kunnay gapay sù ira tatolay nga napiá yù akkuád da, ta masingat tam yù napiá nga akkuád da. Á mássiki nu arát tam masingan, ari melímak, ta mepalappâ gapay sangaw yù napiá nga kingngúá ra.

Yù Meyannung ta Kustombare nayù ira Aripán

6 ¹ Á yawe yù itabarang ku nikayu nga aripán nga manguruk kê Apu. Pakimorayán naw yù tolay nga passerbián naw, á tuppálan naw ta napiá yù ngámin nga ipakuá na nikayu, tapè awán ta makkakagi kê Namarò áнна awán ta mangiluddè sù ituddu tam nga meyannung kê Apu Kesu megapu sù masingad da nga akka-akkuán nayù ira manguruk kê Apu. ² Á sikayu nga makiaripán sù tolay nga manguruk, arán naw nakuan iluddè yù yápu naw, nu ari galâ ta maláppà kayu nga manuppál sù kagian na. Ta mawwawági kayu áнна yù yápu naw megapu sù pangikatalà naw kê Apu. Á máwák nga napiá laguk yù ásserbi naw sù tolay nga mangaripán nikayu, gapu ta aggina gapay yù tole ni Namarò nga iddukan na.

Mappalán ittam sù ira Mangituddu ta Ari Kuruk

Á yawe nga iníturâ ku nikaw, máwák nga ituddum danniw laguk sù ira maggagammung. Á tabarangám mu ira, tapè kurugad da ta napiá yù ngámin nga kinagì. ³ Á yù tolay nga mangituddu ta tanakuán, nga ari negittá sù napiá nga ituddu tam nga meyannung sù ángnguruk tam, potuán na yù mekatalà nga ubobuk ni Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam. ⁴ Á mappeddaráyaw yane tolay, ngam awán ta kánnámmuán na. Yá lâ egga ta nonò na yù mamereperang ta ubobuk. Á yá lâ pabbalinán nayù

pamereperang da ta ubobuk yù pakkaká-abubu ra, áнна maddaráma ira, áнна makkakálillíbâ ira, áнна mappanà yù narákè nga nonò da sù ira kábulud da. ⁵Á yáyù nga sigidá ira nga maddaráma ta ubobuk, á maddákekin yù nonò da, áнна awánin ta awayyá ra nga makánámmu sù kuruk nga bilin ni Namarò. Ta kagiad da garè ta málâ da yù aru nga kukuá ra áнна mabbáli ira ta maríku megapu ta panuttul da kâ Apu Kesu.

Meyárik yù Ággiát tam ta Maríku

⁶Á sittam nga kuruk nga tumuttuttul kâ Namarò, kuruk nga aijan yù málâ tam, nga ari yù kukuá tam, nu ari galâ yù napiá nga nonò tam nga magimammà. Á kunnay ittam ta maríku nu magayáyâ ittam áнна bilángat tam ta kustungin yù egga nittam, mássiki nu baddi. ⁷Ta awán gemma ta iniyánge tam sawe dabbuno ta keyaná tam, á awán bulubugá ta mepulù tam ta páno tam sawe dabbuno sangaw nu matay ittam. ⁸Á nu aijan yù kanat tam áнна gámì tam, magayáyâ ittam laguk, ta kustungin ta baggi tam.

⁹Yù ira tatolay nga makkaragâ nga marríku, malogon ira garè nga metuluk ta pakaliwatád da. Á melogò ira kâ Satanas, ta karagatád da yù aru nga narákè nga awán ta serbi na, nga manarál ta baggi ra, á yá lâ pabbalinád da yù kararál nayù áttole ra saw, á labbetád da lâ yù impiernu, nga paggianád da ta áddè ta áddè. ¹⁰Ta yù pamassil da ta kuártu yù paggapuán nayù ngámin nga narákè nga akkuád da. Á aijan garè yù ira tatolay nga nallikuránád da yù ángnguruk da megapu sù pakkaragâ da nga mangukkuk ta kuártu. Á yáyù nga mabagabagal ira áнна nepallà yù daddam da, nga pabbalinán nayù kokkuk da.

Yù Panabarang ni Pablo kâ Timotio

¹¹Ngam sikaw yù masserbi kâ Namarò. Arayyuam mu yù ira ngámin nga jikkù áнна narákè yù akka-akkuád da. Á akkuám mu lâ yù napiá áнна matunung, áнна yù ngámin nga ipakuá ni Namarò nikaw. Ipasigaggà mu yù ángngikatalà mu kâ Apu Kesu, á iddi-iddukam mu si Namarò áнна yù ira kábulum mu. Ari ka malurá nga manaron nira. Á attamám mu yù maguray lâ nga makuá nikaw, áнна ipasingam mu ta masippà ka sù ira kábulum mu. ¹²Á mássiki nu marigirigâ ka, palurotam mu yù ángnguruk mu kâ Namarò, tapè ari ka máppù sù jigâ áнна narákè, áнна málâ mu yù iniyawâ ni Namarò nikaw nga áttolem nga awán ta áddè na. Ta yáyù gapu na nga inagálán na ka ni Namarò, tapè mepattolay ka kuna. Á kinagim yù pangikatalà mu kâ Apu Kesu ta arubáng na aru nga tatolay.

¹³Á aijan yù itabarang ku nikaw laguk ta ánninganán di Namarò nga manotolay ta ngámin nga matolay áнна si Apu Kesu Kiristu nga

nassistígu ngaw ta kuruk nga meyannung kê Namarò, ta keyarubáng na kê Gubinador Pontius Pilatto. ¹⁴Á yawe yù ipakuâ nikaw, ta tángngagam mu ta napiá ána tuppálam mu yù ngámin nga itaddán ni Namarò, tapè awán ta tolay nga mamaliwâ nikaw sangaw nu mattoli saw si Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam.

¹⁵Á sangaw nu duttál yù ággaw nga sinullà ni Namarò, panolian na si Apu Kesu Kiristu saw dabbuno.

Táttádday lâ si Namarò, nga maráyaw nga mammaguray.

Aggina yù Patul nayù ira ngámin nga patul, ána yù Yápu nayù ira ngámin nga yápu.

¹⁶Si Namarò lâ yù ari matay.

Á maggián sù gián nayù nawák,

nga awán ta tolay nga makarakkì kuna.

Awán bulubugá ta tolay nga makasingan kuna, ta ari masingan.

Meparáyaw si Namarò, nga makáwayyá nga mammaguray ta ngámin,

nga awán ta áddè nayù pakáwayyá na! Mapalurò! Ammán!

Yù Akkuád da nakuan nayù ira Maríku

¹⁷Á ta meyannung sù ira tatolay nga maríku, tabarangám mu ira ta ari ira mappeddaráyaw megapu sù kukuá ra ta dabbuno. Á taddánám mu ira gapay ta arád da ikatalà yù napiá nga ággiád da megapu sù aru nga kukuá ra, nga malogon nga meyawáwán sangaw. Ngam iddanamád da lâ nakuan si Namarò, ta aggina yù mangiyawâ nittam sù ngámin nga napiá nga máwák tam, tapè magayáyâ ittam. ¹⁸Á ituddum bì nira ta akkuád da yù ngámin nga napiá nga awayyá ra, tapè mebiláng ira ta maríku lâ megapu sù napiá nga akka-akkuád da. Ari ira nakuan makkikkì, nu ari galá dán nga napanán ira nga mangiyawâ sù ira magáwák, á patturutad da nakuan yù iyawâ da nira. ¹⁹Á ta kunnian, mapakappián yù kuruk nga napiá nga ággiád da ta arubáng ni Namarò ta lángì, nga maláddá nga iddanamád da, nga ari metabbà. Á málá da gapay yù kukurugán nga áttole ra, nga kepattole ra kê Namarò nga awán ta áddè na.

²⁰Á sikaw, Timotio, magimuguk ka, á tángngagam mu yù pakáwayyám nga inikatalà ni Namarò nikaw, á ituddum ta napiá yù meyannung kê Apu Kesu Kiristu. Á ari ka mepulù sù ira mamereperang ta ubobuk, ta ubobugad da lâ yù abbúnad da ta masírik. Ngam ari gemma masírik, ta awán ta serbi na. ²¹Ajjan garè yù ira nga makkagi ta kánnammuád da yù kagiad da nga masírik, á gapu ta tuttulad da yù neparámak ta masírik, yáyù nga nagawáwán iren, ta nekáttuay ira ta panguruk da sù kuruk nga meyannung kê Apu Kesu.

Á yawe ipakimállà ku, ta parè bì ta ikákkállà na kayu ngámin ni Namarò. Áddè na yù.